

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Мобільного рятувального центру швидкого реагування Державної служби України з надзвичайних ситуацій
полковник служби цивільного захисту
Володимир КАЧКАН
« ____ » _____ 2023 року

ПЛАН-КОНСПЕКТ на проведення заняття з профільної підготовки з особовим складом МРЦ ШР ДСНС України

« ____ » _____ 20__ р.

Тема: Порядок підготовки матеріалів, які подаються на розгляд комісії з питань визнання та позбавлення статусу учасника бойових дій у ДСНС. Права та соціальний захист учасників бойових дій та АТО

Навчальна мета:

Доведення до особового складу теми лекції

Час: 1 година

Навчально-матеріальне забезпечення:

План-конспект

Нормативно-правові акти та література:

1. Порядок надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями, затверджений Постановою Кабінету міністрів України від 3 березня 2020 р. № 203.

2. Закон України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"

3. Закон України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей"

4. Закон України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб"

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 лютого 1994 року № 94 "Про порядок надання пільг, передбачених Законом України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 413 "Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення"

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2015 року № 685 "Про затвердження Порядку надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх проведення"

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки
<p style="text-align: center;">Особи, які відносяться до учасників бойових дій</p> <p>Учасниками бойових дій є особи, які брали участь у виконанні бойових завдань по захисту Батьківщини у складі військових підрозділів, з'єднань, об'єднань всіх видів і родів військ Збройних Сил діючої армії (флоту), у партизанських загонах підпіллі та інших формуваннях як у воєнний, так і у мирний час.</p> <p>Відповідно до ст. 6 <u>Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"</u>, <u>учасниками бойових дій визнаються:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • військовослужбовці, які проходили службу у військових підрозділах, частинах, штабах і установах, що входили до складу діючої армії в період громадянської та Другої світової воєн, під час інших бойових операцій по захисту Батьківщини, партизани і підпілля громадянської та Другої світової воєн; • учасники бойових дій на території інших країн - військовослужбовці Радянської Армії, Військово-Морського Флоту, Комітету державної безпеки, особи рядового, начальницького складу і військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ колишнього Союзу РСР, працівники відповідних категорій, які за рішенням Уряду колишнього Союзу РСР проходили службу, працювали чи перебували у відрядженні в державах, де в цей період велися бойові дії, і брали участь у бойових діях чи забезпеченні бойової діяльності військ (флотів); • військовослужбовці Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, поліцейські, особи рядового, начальницького складу і військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які за рішенням відповідних державних органів були направлені для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження в держави, де в цей період велися бойові дії; • особи, які у складі груп піротехнічних робіт (груп розмінування) залучалися до безпосереднього виконання завдань щодо розмінування (виявлення, знешкодження та знищення) вибухонебезпечних предметів на території України, та особи, які на мінних тральщиках брали участь у траленні бойових мін у територіальних і нейтральних водах у воєнний і повоєнний час; • військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані, добровольці Сил територіальної оборони) Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військовослужбовці військових прокуратур, особи рядового та начальницького складу підрозділів оперативного забезпечення зон проведення антитерористичної операції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, поліцейські, особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, особи, які входили до складу добровольчого формування територіальної громади, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України; • особи, які у складі добровольчих формувань, що були утворені або 	

самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, за умови, що в подальшому такі добровольчі формування були включені до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів;

- члени екіпажів кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків та вертольотів, особи, які, перебуваючи на борту кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків (вертольотів) Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України та Національної гвардії України, Служби безпеки України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями;

Механізм отримання статусу учасника бойових дій визначений постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 413 (із змінами) «Про затвердження Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення».

Зокрема, документом передбачено, що такий статус може бути надано військовослужбовцям та працівникам Держприкордонслужби, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення.

Статус учасника бойових дій надається особам, зазначеним у пункті 2 Порядку, в разі залучення їх до проведення антитерористичної операції чи здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях на строк *не менше ніж 30 календарних днів, у тому числі за сукупністю днів перебування в районах її проведення.*

Особам, які брали участь у виконанні бойових (службових) завдань в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з противником, у проведенні розвідувальних заходів, що підтверджено оперативним штабом з управління антитерористичною операцією чи Об'єднаним оперативним штабом Збройних Сил України (об'єднаним командним пунктом об'єднаних сил), а також які отримали поранення, контузії, каліцтва, що унеможливило подальше виконання ними відповідних завдань (крім випадків необережного поводження із зброєю та ухилення від військової служби шляхом самокалічення або шляхом симуляції хвороби), статус учасника бойових дій надається незалежно від кількості днів залучення їх до проведення антитерористичної операції чи здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях.

Райони, які охоплює АТО, та терміни її проведення визначаються Антитерористичним центром при Службі безпеки України.

Підставою для надання особам статусу учасника бойових дій є такі документи:

- для осіб, які брали участь в антитерористичній операції, - витяги з наказів керівника Антитерористичного центру при СБУ або особи, яка його заміщує, першого заступника чи заступника керівника Антитерористичного центру при СБУ про залучення до проведення антитерористичної операції, витяги з наказів керівника оперативного штабу з управління антитерористичною операцією чи його заступників

або керівників секторів (командирів оперативно-тактичних угруповань) про підпорядкування керівнику оперативного штабу з управління антитерористичною операцією в районах її проведення та про прибуття (вибуття) до (з) районів проведення антитерористичної операції, документи про направлення у відрядження до районів проведення антитерористичної операції або інші офіційні документи, видані державними органами, що містять достатні докази про безпосередню участь особи у виконанні завдань антитерористичної операції в районах її проведення;

- для осіб, які залучалися до проведення антитерористичної операції на строк менше ніж 30 календарних днів, - документи, зазначені в абзаці другому пункту 2 підпункту 4 Порядку, витяги з бойових наказів, бойових розпоряджень, бойових донесень (журналів бойових дій, оперативних завдань), які підтверджують факт безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з противником, проведення розвідувальних заходів;

- для осіб, які отримали поранення, контузії, каліцтва (крім випадків необережного поведіння із зброєю та ухилення від військової служби шляхом самокалічення або шляхом симуляції хвороби), - документи, зазначені в абзаці другому пункту 2 підпункту 4 Порядку, матеріали спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтв.

Порядок надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями, затверджений Постановою Кабінету міністрів України від 3 березня 2020 р. № 203.

1. Цей Порядок визначає процедуру надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями.

2. Статус учасника бойових дій надається членам екіпажів кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків та вертольотів, особам, які, перебуваючи на борту кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків (вертольотів) Збройних Сил, Національної гвардії, Держприкордонслужби, СБУ та ДСНС, виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями починаючи з 20 лютого 2014 року.

3. Рішення про надання та позбавлення статусу учасника бойових дій приймається:

комісіями з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, утвореними в Міноборони, Національній гвардії, СБУ, Адміністрації Держприкордонслужби, ДСНС (далі - комісія);

міжвідомчою комісією з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій та виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера і деяких інших категорій осіб відповідно до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", яка утворюється Мінветеранів (далі - міжвідомча комісія), - у разі виникнення спірних питань, що потребують міжвідомчого врегулювання.

4. Підставою для надання особі статусу учасника бойових дій можуть бути документи, які підтверджують виконання бойових (службових) завдань в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями, зокрема:

витяги з наказів про направлення (прибуття) у (з) відрядження для виконання бойового (службового) завдання;

витяги з бойових наказів, бойових розпоряджень, бойових донесень (підсумкових, термінових та позатермінових), журналів бойових дій (оперативних завдань), які підтверджують факт безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями;

рапорти командирів екіпажів кораблів (катерів, суден забезпечення, літаків, вертольотів) або командирів підрозділів про виконання завдання;

вахтові журнали;

польотні листи;

списки осіб, які перевозяться державним повітряним судном;

описи вантажів, які перевозяться державним повітряним судном;

документи об'єктивного контролю, фото-, відео- та звукозаписи, які містять достатні докази безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями;

витяги з наказів про результати спеціальних (службових) розслідувань за фактами (наслідками) безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями;

витяги з наказів про результати спеціальних (службових) розслідувань за фактами отримання поранень, контузій, каліцтв;

посвідчення про відрядження.

5. Командири (начальники) військових частин (органів, підрозділів), керівники установ, організацій та підприємств у місячний строк після виконання особою бойового (службового) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями зобов'язані подати на розгляд комісії документи, передбачені пунктом 4 цього Порядку.

У разі неподання командиром (начальником) військової частини (органу, підрозділу), керівником установи, організації та підприємства до комісії документів, необхідних для надання статусу учасника бойових дій, особи, зазначені в пункті 2 цього Порядку, можуть самостійно звернутися до відповідної комісії.

6. Комісії вивчають документи, у разі потреби заслуховують пояснення осіб, стосовно яких вони подані, та в місячний строк із дня надходження документів приймають рішення щодо надання статусу учасника бойових дій або відмови в наданні такого статусу.

У разі виявлення розбіжностей або неточностей у наданих документах комісії повертають їх до військових частин (органів, підрозділів), установ, організацій та підприємств або особі разом з обґрунтованою письмовою відповіддю з метою подальшого доопрацювання.

Комісії інформують у місячний строк Мінветеранів про осіб, яким надано статус учасника бойових дій, за формою згідно з додатком.

Комісії подають на розгляд міжвідомчої комісії документи із спірних питань, які потребують міжвідомчого врегулювання.

Міжвідомча комісія розглядає документи, надіслані комісіями, та в разі потреби уточнює інформацію про осіб, стосовно яких вони подані (надсилає необхідні запити тощо), заслуховує пояснення таких осіб, свідків, представників державних органів та в місячний строк з дня надходження документів (уточненої інформації) приймає рішення про надання (відмову в наданні) статусу учасника бойових дій, про що інформує комісії.

7. У разі відмови в наданні особі статусу учасника бойових дій питання про надання такого статусу може повторно виноситися на розгляд комісії за рішенням керівника відповідного міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади чи іншого державного органу, зазначеного в пункті 3 цього Порядку.

8. Комісія або міжвідомча комісія позбавляє статусу учасника бойових дій у разі: наявності обвинувального вироку суду, який набрав законної сили, за вчинення особою умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину під час виконання бойового (службового) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з

військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями;
виявлення факту подання недостовірної інформації про участь у виконанні бойового (службового) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями або подання недостовірних даних про особу;

подання особою заяви про позбавлення її статусу учасника бойових дій.

Рішення про позбавлення статусу учасника бойових дій приймають ті комісії, які його надавали, або їх правонаступники.

9. Підставою для позбавлення комісією або міжвідомчою комісією статусу учасника бойових дій осіб, зазначених у пункті 2 цього Порядку, є:

копія обвинувального вироку суду, який набрав законної сили, за вчинення особою умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину під час виконання бойового (службового) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями, що надійшов від органів прокуратури, органів або установ виконання покарань, а також від інших осіб, установ або органів у випадках, передбачених законом, на розгляд комісії або міжвідомчої комісії для прийняття відповідного рішення;

документи державних органів, військових частин (органів, підрозділів), установ, організацій та підприємств, матеріали службових перевірок та інші документи, що встановлюють факт подання недостовірної інформації про участь особи у виконанні бойового (службового) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями або подання недостовірних даних про неї, надіслані ними на розгляд комісії або міжвідомчої комісії для прийняття відповідного рішення;

заява особи про позбавлення її статусу учасника бойових дій із зазначенням причин, надіслана нею на розгляд комісії або міжвідомчої комісії.

Комісія або міжвідомча комісія в місячний строк із дня надходження документів приймає рішення про позбавлення статусу учасника бойових дій.

Рішення комісії або міжвідомчої комісії може бути оскаржене в судовому порядку.

Комісія або міжвідомча комісія надсилає особі, стосовно якої прийнято рішення про позбавлення її статусу учасника бойових дій, або видає їй письмове повідомлення із зазначенням причин такого рішення і роз'ясненням порядку його оскарження. Посвідчення учасника бойових дій вилучається або визнається недійсним.

Комісія або міжвідомча комісія інформують у місячний строк із дня прийняття відповідного рішення Мінветеранів та структурні підрозділи з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів з питань соціального захисту населення міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад за місцем перебування пільговика на обліку про позбавлення статусу учасника бойових дій за формою, визначеною в додатку до Положення про Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 січня 2003 р. № 117 (Офіційний вісник України, 2003 р., № 5, ст. 177; 2017 р., № 86, ст. 2614).

10. Посвідчення учасника бойових дій і відповідний нагрудний знак особам, зазначеним у пункті 2 цього Порядку, яким надано статус учасника бойових дій, видаються органами Міноборони, Національної гвардії, СБУ, Адміністрації Держприкордонслужби, ДСНС.

Згідно зі статтею 12 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" учасники бойових дій та особи, прирівняні до них мають наступні пільги:

1. безплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів;
2. першочергове безплатне зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів);
3. безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;
4. 75-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожному особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю);
5. 75-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленням балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання.
6. 75-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для продажу населенню, для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення;
7. безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі - та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання за наявності посвідчення встановленого зразка, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - також електронного квитка, який видається на безоплатній основі;
8. користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталями, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;
9. щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів;
10. першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація;
11. виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;
12. використання чергової щорічної відпустки у зручний для них час, а також одержання додаткової відпустки із збереженням заробітної плати строком 14 календарних днів на рік;
13. переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці та на працевлаштування у разі ліквідації підприємства, установи, організації;
14. першочергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов, та першочергове відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва, першочерговий ремонт жилих будинків і квартир цих осіб та забезпечення їх паливом;
15. одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і подвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва. Зазначені позики надаються у порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України;
16. першочергове право на вступ до житлово-будівельних (житлових) кооперативів, кооперативів по будівництву та експлуатації колективних гаражів, стоянок для транспортних засобів та їх технічне обслуговування, до садівницьких товариств, на придбання матеріалів для індивідуального будівництва і садових будинків;

17. безплатний проїзд один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, незалежно від наявності залізничного сполучення, або проїзд один раз на рік (туди і назад) вказаними видами транспорту з 50-процентною знижкою;

18. зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету відповідно до податкового та митного законодавства;

19. позачергове користування всіма послугами зв'язку та позачергове встановлення на пільгових умовах квартирних телефонів (оплата у розмірі 20 процентів від тарифів вартості основних та 50 процентів - додаткових робіт). Абонементна плата за користування телефоном встановлюється у розмірі 50 процентів від затверджених тарифів;

20. першочергове обслуговування підприємствами, установами та організаціями служби побуту, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту;

21. позачергове обслуговування закладами та установами, що надають соціальні послуги з догляду. У разі неможливості здійснення такого обслуговування закладами соціального захисту населення відшкодовуються витрати, пов'язані з доглядом за цим ветераном війни, в порядку і розмірах, встановлених чинним законодавством;

22. учасникам бойових дій на території інших держав надається переважне право на вступ до закладів вищої, фахової передвищої освіти, право на позаконкурсний вступ до закладів професійної (професійно-технічної) освіти і на курси для одержання відповідних професій.

Щорічно до Дня Незалежності України учасникам бойових дій виплачується разова грошова допомога у розмірі, який визначається Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України.

План-конспект склав:

Начальник відділу персоналу,
соціально-гуманітарної роботи та
психологічного забезпечення
капітан служби цивільного захисту

Михайло ВАСІЛЬЄВ

«__» _____ 2023 року